

IV. ULUSLARARASI

PROF. DR.

FUAT SEZGİN

İSLAM BİLİM TARİHİ SEMPOZYUMU

İSLAM COĞRAFYA VE DENİZCİLİK TARİHİ

20-21 KASIM 2025

İSTANBUL-TÜRKİYE

4TH INTERNATIONAL

PROF. DR. FUAT SEZGİN

SYMPOSIUM ON THE HISTORY OF SCIENCE IN ISLAM

ISLAMIC GEOGRAPHY AND MARITIME HISTORY

20-21 NOVEMBER 2025 / İSTANBUL-TÜRKİYE

PROGRAM KİTAPÇIĞI PROGRAMME BOOKLET

fuatsezginsempozyumu.fsm.edu.tr

IV. ULUSLARARASI

PROF. DR.

FUAT SEZGİN

İSLAM BİLİM TARİHİ SEMPOZYUMU

İSLAM COĞRAFYA VE DENİZCİLİK TARİHİ

20-21 KASIM 2025

İSTANBUL-TÜRKİYE

4TH INTERNATIONAL

PROF. DR. FUAT SEZGİN

SYMPOSIUM ON THE HISTORY OF SCIENCE IN ISLAM
ISLAMIC GEOGRAPHY AND MARITIME HISTORY

20-21 NOVEMBER 2025 / ISTANBUL-TÜRKİYE

Takdim

Prof. Dr. Fuat Sezgin (1924–2018), ömrünü İslam bilim ve düşünce tarihinin zengin mirasını ortaya çıkarmaya adanmış, bu alana uluslararası ölçekte yön veren seçkin bir bilim insanıdır. Matematik, astronomi, coğrafya, tıp, kimya, optik, mekanik ve denizcilik gibi birçok sahada İslam medeniyetinin katkılarını yüzlerce birincil kaynağa dayanarak incelemiş; bu birikimi 17 ciltlik *Arap İslam Bilimler Tarihi (GAS)* adlı dev eserinde sistemli bir yapı içinde değerlendirmiştir. Onun ilmi mirası, yalnızca geçmişin yeniden keşfi değil, aynı zamanda bilimler tarihinin küresel boyutta yeniden okunması için güçlü bir çağrıdır.

Prof. Sezgin'in özellikle üzerinde durduğu alanlardan biri coğrafya ve denizcilik ilimleridir. GAS'ın coğrafya ciltlerinde matematiksel coğrafya, tasvirî coğrafya, kartografya, seyahatnameler ve denizcilik literatürü geniş bir perspektifle ele alınmış; İslam dünyasında geliştirilen gök küreleri, usturlaplar, rubûlar, portolanlar, denizcilik araçları ve dünya haritaları, İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi'nde özgün işlevsellikleri korunarak yeniden inşa edilmiştir. Bu çalışmalar, İslam dünyasında astronomi, coğrafya ve denizcilik ilimleri arasındaki organik bağı ortaya koymakta ve bilim tarihine dair klasik yaklaşımların ötesine geçen yeni bir değerlendirme zemini sunmaktadır.

Bu zengin arka plan çerçevesinde düzenlenen IV. Uluslararası Prof. Dr. Fuat Sezgin İslam Bilim Tarihi Sempozyumu bu yıl "İslâm Coğrafya ve Denizcilik Tarihi" teması etrafında şekillenmektedir. Sempozyum, hem Prof. Sezgin'in bu alanlardaki ilmi yaklaşımını yaşatma hem de İslam coğrafya ve denizcilik tarihinin farklı yönlerini disiplinlerarası bir yaklaşımla yeniden değerlendirme amacı taşımaktadır.

Bu yılki toplantıda 22 ülkeden 83 katılımcı, İslam coğrafya düşüncesinin gelişimi, kartografyanın dönüşümü, seyahatnamelerin kaynak değeri, liman kentleri ve deniz ticareti ağları, seyrüsefer teknolojileri, gemi yapımı, deniz savaşları, Müslüman denizcilerin uygulamalı bilgisi, modern dönem coğrafya öğretimi ve dijital coğrafya gibi geniş bir yelpazede tebliğler sunacaktır. Sunulan çalışmalar, hem İslam bilim geleneğinin farklı coğrafyalardaki etkilerini hem de denizcilik ve coğrafya arasındaki çok katmanlı ilişkileri yeni yaklaşımlarla ele almayı mümkün kılmaktadır.

Sempozyum programı, bilimsel oturumların yanı sıra hazırlanmış sergiler ve müze gezileriyle zenginleştirilmiştir. Bu bütüncül yapı, hem teori hem uygulama temelli araştırmaların bir arada değerlendirilebilmesine fırsat tanımakta; katılımcılar arasında yeni bağlantıların kurulmasına, ortak projelerin gelişmesine ve geleceğe dönük akademik iş birliklerinin oluşmasına zemin hazırlamaktadır.

İki gün boyunca yapılacak tebliğler, müzakereler ve değerlendirmelerin verimli, ilham verici ve yeni araştırmalara kapı aralayan bir nitelik taşımasını temenni ediyoruz. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi iş birliğiyle, destekleyici kurumların değerli katkılarıyla hayat bulan bu sempozyumda sizleri İstanbul'un tarihî atmosferinde ağırlamaktan büyük memnuniyet duyuyoruz.

Bilim ve Düzenleme Kurulu Adına

İdris Bostan, Turan Gökçe, Sevtap Kadioğlu, İlhami Daniş

Foreword

Prof. Dr. Fuat Sezgin (1924–2018) was a distinguished scholar who devoted his life to uncovering the rich legacy of Islamic science and intellectual history, shaping the field on an international scale. Drawing on hundreds of primary sources, he examined the contributions of Islamic civilization to mathematics, astronomy, geography, medicine, chemistry, optics, mechanics, and maritime sciences, and presented this vast knowledge in a systematic form in his monumental seventeen-volume *Geschichte des Arabischen Schrifttums* (GAS). His scholarly legacy represents not only a rediscovery of the past but also a compelling invitation to reconsider the history of science through a truly global perspective.

One of the fields to which Prof. Sezgin devoted special attention was geography and maritime sciences. In the geography volumes of GAS, he examined mathematical geography, descriptive geography, cartography, travel literature, and maritime writings with remarkable depth and breadth. Celestial globes, astrolabes, quadrants, portolan charts, navigational instruments, and world maps developed in the Islamic world were reconstructed with their original functionality at the Museum for the History of Science and Technology in Islam. These efforts illuminate the organic relationship between astronomy, geography, and maritime sciences in the Islamic world and offer a new framework that goes beyond conventional interpretations in the history of science.

Against this rich background, the 4th International Prof. Dr. Fuat Sezgin Symposium on the History of Science in Islam is organized this year under the theme “Islamic Geography and Maritime History.” The symposium aims both to sustain Prof. Sezgin’s scholarly approach in these fields and to reassess various dimensions of Islamic geographical and maritime knowledge through an interdisciplinary lens.

This year’s meeting brings together 83 participants from 22 countries, who will present research spanning a wide range of topics, including the development of Islamic geographical thought, the evolution of cartography, the source value of travel literature, port cities and maritime trade networks, navigational technologies, shipbuilding, naval warfare, practical knowledge among Muslim sailors, modern geography education, and digital geography. Together, these studies provide new insights into the influence of Islamic scientific traditions across regions and into the multifaceted relationship between geography and maritime history.

The symposium program is enriched not only with academic sessions but also with curated exhibitions and museum visits. This holistic structure enables the joint consideration of theoretical and practice-based research, fosters new scholarly connections, supports the emergence of collaborative projects, and contributes to long-term academic partnerships.

We hope that the presentations, discussions, and evaluations over these two days will be productive, inspiring, and conducive to new lines of research. Fatih Sultan Mehmet Vakıf University and Istanbul University, together with the valuable contributions of the supporting institutions, take great pleasure in welcoming you to this symposium held within the historical atmosphere of Istanbul.

On behalf of the Scientific and Organizing Committee
İdris Bostan, Turan Gökçe, Sevtap Kadioğlu, İlhami Daniş

I. Gün (20 Kasım - Perşembe)

Day I (Thursday, November 20)

09:00 - 09:30	Kayıt - Registration
09:30 - 10:00	Açılış Konuşmaları - Opening Speeches

Keynote I | 10:00 - 10:45

Dionisius Agius	Masters of the Seas and the Route to China
------------------------	--

10:45 - 11:00	Çay - Kahve Arası / Tea & Coffee Break
---------------	--

I. Oturum - I. Session | 11:00 - 12:15

Fuat Sezgin Oturumu

Aziz Sancar Salonu - Aziz Sancar Hall

Oturum Başkanı / Chair: Ersan Aslan

Mecit Çetinkaya - Ersan Aslan - Zahide Özkan
--

Fuat Sezgin Salonu - Fuat Sezgin Hall

Oturum Başkanı / Chair: Sevtap Kadioğlu

Efthymios Nicolaidis	Chrysanthos Notaras and the Ottoman Quadrant Astrolabe
Sergei Maslikov, Vladimir Rozov	Northern Boundaries of Islamic Geography: An Example of the Unique Astrolabe Found in Russia
Neslihan Alan - Mustafa Kaçar	Gökyüzünün İzinde: Noktürnal ve Usturlabın Bilim Tarihindeki Yeri
Fathi Jarray	Measuring Time and Distances Between Geographical and Islamic Astronomical Sources: Preliminary Remarks

Piri Reis Salonu - Piri Reis Hall
Oturum Başkanı / Chair: Özgür Oral

Elif Gültekin - Mustafa Yavuz	Tarih-i Hind-i Garbi'de "Yeni Dünya" Bitkileri
Mikail Acıpınar	Bir Korsan-ı Atık Murad Reis ve Osmanlı Donanmasının Askerî Mürettebatına Dair Kaptan-ı Derya Halil Paşa'ya Tavsiyeleri
Serkan Demir	Akdeniz Esaret Anlatılarında Cezayir-i Garb Denizciliği (16. ve 17. Yüzyıl)
Mehmet Korkmaz	Yakınçağ Deniz Tarihi Araştırmalarında Askerî Süreli Yayınların Önemi: Mecmua-ı Fünûn-ı Bahriyye Örneği

Katip Çelebi Salonu - Katip Çelebi Hall
Oturum Başkanı / Chair: Mustafa Kaçar

Enes Şanal	Orta Çağ Müslüman Coğrafyacı ve Seyyahlarına Göre Endülüs
Fatemeh Hajyakbari	Revisiting Descriptive Geography in Qajar Women's Hajj Travelogues
Mesut Karakulak	Limanlar, Tersaneler ve Buhar Çağı: Rus Seyahatnamelerinde Osmanlı Denizciliği

12:15 - 12:30

Çay - Kahve Arası / Tea & Coffee Break

Özel Oturum - Special Session | 12:30 - 13:30

Aziz Sancar Salonu - Aziz Sancar Hall
Oturum Başkanı / Chair: Pınar Emiralioğlu

Dominique Valerian	Port Networks in the Maghreb (12th–15th centuries)
Tarek Kahlaoui	Mapping Empire: How the Ottomans Rewrote the Mediterranean

13:30 - 14:45

Öğle Yemeği - Lunch

II. Oturum - II. Session | 14:45-16:00

Aziz Sancar Salonu - Aziz Sancar Hall

Oturum Başkanı / Chair: Tarek Kahlaoui

Samuel Nyanchoga	Islamic Geographical Schools and Traditions in the Swahili Coastal Cities
Imants Lavins	The Eastern Connection of the Mediterranean Sea to the Surrounding Sea in the Cartographic Heritage in the Manuscripts of “Atlas of Islam”: Geographical Misinterpretation or Real Trade Routes?
Lutfallah Garı	Comparison of Two Maritime Navigation Schools in the Mediterranean and the Indian Ocean, Using Arabic Sources
Leif Isaksen	Islamic Cartography, Cosmology and the Marine Hemisphere

Fuat Sezgin Salonu - Fuat Sezgin Hall

Oturum Başkanı / Chair: Slobodan Ilić

Mehmet Sadık Gür	Biruni’nin Tahdid Nihayâtü’l-Emakin Adlı Eseri Üzerine Bir Değerlendirme: Fuat Sezgin’in Perspektifini Tercüme Yansıtmaya Denemesi
Fakhriddin Ibragimov	Al-Biruni’s Tahdid Nihayat al-Amakin: Determining the Qibla on the World Map
Mahmoud Mekky	Salamish al-Salihi’s the Book of the Garden on Wonders of the Earth and Countries

Piri Reis Salonu – Piri Reis Hall

Oturum Başkanı / Chair: Samie Kayani

Usman Shafeek Chamaka Parambil	Islamic Maritime Knowledge and Navigational Networks on the Malabar Coast: Kerala's Contribution to the Indian Ocean Maritime Sphere
George N. Vlahakis	Navigation Textbooks and Instruments in the Greek-Speaking Lands of the Ottoman Empire 18th-19th Centuries
Hafis Chalthodi	Monsoon Rhythms and Maritime Geography: Malabar in Medieval Islamic Navigational Literature
Linda Belabdelouahab- Fernini	Foundations of Early American Exploration in Islamic Geography and Navigation

Katip Çelebi Salonu – Katip Çelebi Hall

Oturum Başkanı / Chair: Mikail Acıpinar

Orlin Sabev	İbrahim Müteferrika, Kâtib Çelebi'nin Cihânumâ'sını Basarken Hangi Kaynakları Kullandı? (Yeni bir değerlendirme)
M. Fatih Çalışır – Evangeline McGlynn	Maps in Motion: The Atlas Maior and Ottoman Rewritings of European Knowledge
Rhoads Murphey	The Role of Scholarly Mobility and Human Migration in the Transfer and Circulation of Knowledge during the Ottomans 'Age of Discovery' at the Turn of the 15 th -16 th Century
Said Sabbagh	Islamic Geography and Astronomy: The Origins of Post-Islamic Mapmaking

16:00 – 16:15

Çay – Kahve Arası / Tea & Coffee Break

Keynote II | 16:15 - 17:00

Pınar Emiralioglu

Ottoman Mapmakers and Their Translation Projects
in Seventeenth-Century Istanbul

17:00 - 17:15

Çay - Kahve Arası / Tea & Coffee Break

III. Oturum - III. Session | 17:15-18:30

Aziz Sancar Salonu - Aziz Sancar Hall

Oturum Başkanı / Chair: Rhoads Murphy

Bogusław Zagórski

Geographical Names of Moldavia/Boğdan from an
Ottoman Map of the 19th Century, Centered on the
Vilayet of Tuna

Slobodan Ilić

Risāle-i Aḳālīm-i Seb'a: An Anonymous Ottoman
Treatise on the Mathematical Geography and the
Seven Climates

Nazan Karakaş Özür

XVI. Yüzyılda Osmanlının Resmî Mekân Algısı:
Seyyîd Lokman'ın Dünya Haritası (1583)

Fuat Sezgin Salonu - Fuat Sezgin Hall

Oturum Başkanı / Chair: Metin Ziya Köse

**Mohamed Ahmed
Abdelrahman Ibrahim
Enab**

Mocha as a Maritime Nexus: The Role of a Yemeni
Port City in Islamic Geographical and Navigational
Networks (9th-16th Century)

Burak Gani Erol

Memlûkler Döneminde Cidde Limanı ve Cidde
Nezâreti

Nihal Şahin Utku

İslam Coğrafyacılığında Kızıldeniz

Musa Şahin

Hasan er-Rammah'a ait Kitâb el-Furûsiyye ve'l
Menâsibü'l-Harbiyye'deki Deniz Savaşı Aletleri

Piri Reis Salonu – Piri Reis Hall
Oturum Başkanı / Chair: Metin Ataç

İnci Pamuk	Piri Reis'in Kitab-ı Bahriye'si Bağlamında 16. Yüzyıl Osmanlı Denizcilik Terminolojisi
Ahmet Üstüner	Piri Reis Haritaları Üzerine Bazı Mülahazalar
İlhami Daniş	Osmanlı Coğrafyacıları ve Piri Reis'in Akdeniz'i
M. Sait Türkhan	Piri Reis'in Kitab-ı Bahriyesi'nin Birinci ve İkinci Teliflerinde Adriyatik Kıyıları: Bir Karşılaştırma Denemesi

Katip Çelebi Salonu – Katip Çelebi Hall (Online Oturum – Online Session)
Oturum Başkanı / Chair: Said Sabbagh

Theodora Zampaki	Classical Greek Heritage in al-İdrīsī's Geographical Work
Chakib Benafri	Osmanlı Döneminde Cezayir Bahriye Teşkilatı Üzerinde Toplu Bir Değerlendirme (1519-1830)
Karen C. Pinto	Imagined Spaces, Nostalgic Topologies, & Territorial Anxieties in the Tomar-ı Hümayun World Map
Osman Gümüşçü	İbn Haldun'un İlm-i Umran'ı Modern Coğrafya mı?

18:30 – 19:15	Ayasofya Gezisi – Hagia Sophia Tour
19:30	Akşam Yemeği – İstanbul Üniversitesi Profesörler Evi Dinner – Istanbul University Professors' House

II. Gün (21 Kasım - Cuma)

Day II (Friday, November 21)

IV. Oturum - IV. Session | 09:00-10:15

Aziz Sancar Salonu - Aziz Sancar Hall

Oturum Başkanı / Chair: M. Fatih Çalışır

Fateme Savadi	A Closer Examination of Anatolian Toponyms on a 1282 Portolan Chart Reproduced by Quṭb al-Dīn al-Shīrāzī
Ghodratollah Ghorbani	The Place of Geography in the Islamic Scientific Tradition
Marzieh Asaadi	From Caravanserais to Corridors: Path Dependence in Islamic Trade Geography and Modern Economic Resilience (700 CE – Present)
Kadircan H. Keskinbora	A Look at Health Precautions During Sea Voyages from the Perspective of Islamic Geography and History

Fuat Sezgin Salonu - Fuat Sezgin Hall

Oturum Başkanı / Chair: Yunus Uğur

M. Erdem Kabadayı	Geç Dönem Osmanlı Ekonomisinin Mekânsal Yapılanması ve Ulaşım Ağı Analizleri
Osman Özkan	19. Yüzyıl Osmanlı Limanlarında Buharlı Ulaşım Ağının Mekânsal Modellemesi
Ali Biglarifadafan	Reverse-Engineering Paradigms for Sustainable Infrastructure Development as Catalysts for Bridging Millennia: Operationalizing
Hüseyin Şen	What LLMs Can (and Cannot) Do: First Large Language Model and Colab Experiments on Reconstructing Islamic Scientific Instruments

Piri Reis Salonu – Piri Reis Hall
Oturum Başkanı / Chair: Turan Gökçe

Mustafa Daş	Batı Anadolu Beyliklerinde Denizcilik Faaliyetleri ve Tersaneler
Metin Ziya Köse	Kontratlar, Güzergahlar ve Lojistik Stratejiler: İstanbul'da Kiralanan İngiliz Ticaret Gemileri (1685-1710)
Şenay Özdemir Gümüş	18. Yüzyılın Sonlarında Osmanlı Deniz Gücünde Yaşanan Bir Değişim: Salyaneli Firkatelerden Salyaneli Kırlangıçlara Geçiş
Sinan Tekin – Tuncay Zorlu	Osmanlı Akdenizi'nde Seyrüsefer: Kadırğa'dan Kalyon'a Geçişte Seyir Sistemleri

Atölye / Workshop
Katip Çelebi Salonu – Katip Çelebi Hall

Henk Hietbrink	A finishing touch for the Ibn Tulun mosque sundial
10:15-10:30	Çay – Kahve Arası / Tea & Coffee Break

Aziz Sancar Salonu – Aziz Sancar Hall

Oturum Başkanı / Chair: Tuncay Zorlu

Sari Yehuda Nassar	Catalan Routes to the East: Trade, Risk, and Market Structures between the Crown of Aragon and the Middle East
Maria Dolores Lopez Perez	In the Medieval Mediterranean: The Maghreb within the Mercantile Networks of the Crown of Aragon (13th–15th Centuries)
Jorge Lirola Delgado	Ports, Shipyards and Shipbuilding in al-Andalus

Fuat Sezgin Salonu – Fuat Sezgin Hall

Oturum Başkanı / Chair: Orlin Sabev

Sajjad Nikfahm Khubravan	Reconsidering the Longitudinal Difference Between Misr and Maragha in Medieval Astronomical Tables
Mete Çınar	Bir Daire Bir Dünya; İslam ve Hristiyanlık Haritacılık Geleneklerinde Konsept Farkları
Willem Frederik de Graaf	A Model of a 17th-Century Mecca-Centred World Map, an Instrument for Finding the Direction and Distance to Mecca
Samie Kayani	Spatial Geometry and Cosmology in the Architecture of the Haram of Makkah: New Light on the Abbasid-Era Sacred Mosque

Katip Çelebi Salonu - Katip Çelebi Hall
Oturum Başkanı / Chair: Nihal Fırat Özdemir

Gaye Danişan	19. Yüzyıl Osmanlı Deniz Astronomisi Not Defterleri: Bilim Tarihi Perspektifinden Bir Değerlendirme
Mehtap Kocatürk - Mükerrerem Bedizel Aydın	Darülfünun Coğrafya Şubesi Hocaları Tarafından Kaleme Alınmış Coğrafya Kitapları Üzerine Bir Değerlendirme
Didem Sevtap Kaya	20. Yüzyılda Osmanlı'da Coğrafya Öğretim Yöntemleri ve Kılavuz Kitaplar
Kaan Üçsu	The International Geographical Congress in Paris (1875) and the Ottoman Empire's Presence

Değerlendirme Oturumu - Conclusion Session | 12:00 - 12:45

Aziz Sancar Salonu - Aziz Sancar Hall
Oturum Başkanı / Chair: İdris Bostan

Mahmut Ak - Jorge Lirola Delgado - Pınar Emiralioglu - Leif Isaksen - Fatema Savadi - Nihal Şahin Utku

12:50 - 14:45	Öğle Yemeği - Lunch
15:00	İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi Gezisi Visit to the Museum of the History of Islamic Science and Technology
16:30 - 18:00	Deniz Müzesi Gezisi ve Boğaz Turu Visit to the Naval Museum and Bosphorus Tour
19:00 - 22:00	Akşam Yemeği İstanbul Üniversitesi Baltalimanı Tesisleri Dinner Istanbul University Baltalimanı Facilities

Açılış Konuşmacısı I – Keynote Speaker I

Dionisius Agius

“Masters of the Seas and the Route to China”

Özgeçmiş

Dionisius A. Agius, University of Exeter’da Arabic Studies and Islamic Material Culture alanında Al Qasimi Emeritus Profesörü olup, İslam dünyasının denizcilik kültürü ve İslamî denizcilik mirası üzerine çalışan önde gelen Arapça filolog ve etnograf uzmanlardan biridir. British Academy, Royal Society of Arts ve Royal Geographical Society üyesi olan Agius, özellikle Batı Hint Okyanusu ve Kızıldeniz’in Orta Çağ ve modern dönem denizcilik kültürleri, İslamî denizcilik terminolojisi ve geleneksel dhow tekneleri üzerine çok disiplinli araştırmalar yürütmüştür. *In the Wake of the Dhow: The Arabian Gulf and Oman, Seafaring in the Arabian Gulf and Oman: The People of the Dhow, Classic Ships of Islam: From Mesopotamia to the Indian Ocean* ve *The Life of the Red Sea Dhow: A Cultural History of Seaborne Exploration in the Islamic World* gibi eserleriyle İslam denizcilik tarihi, denizcilik etnografyası ve maddi kültür çalışmalarına öncü katkılar sunmuştur.

Biography

Dionisius A. Agius is Al Qasimi Emeritus Professor of Arabic Studies and Islamic Material Culture at the University of Exeter and is one of the leading Arabists and ethnographers of the maritime landscapes of the Islamicate world. A Fellow of the British Academy, the Royal Society of Arts, and the Royal Geographical Society, his work focuses on the material culture, heritage, and cultural geography of the Western Indian Ocean, with particular emphasis on traditional dhow communities in the Arabian Gulf, Oman, and the Red Sea. Through major works such as *In the Wake of the Dhow: The Arabian Gulf and Oman, Seafaring in the Arabian Gulf and Oman: The People of the Dhow, Classic Ships of Islam: From Mesopotamia to the Indian Ocean*, and *The Life of the Red Sea Dhow: A Cultural History of Seaborne Exploration in the Islamic World*, Agius has made seminal contributions to the study of Islamic maritime history, seafaring ethnography, and Arabic nautical terminology.

Açılış Konuşmacısı II - Keynote Speaker II

Pınar Emiralioğlu

“Ottoman Mapmakers and their Translation Projects in Seventeenth-Century Istanbul”

Özgeçmiş

Pınar Emiralioğlu, lisansını Boğaziçi Üniversitesi'nde, yüksek lisansını Bilkent Üniversitesi'nde tamamlamış; ikinci yüksek lisans ve doktora derecelerini 2006 yılında Chicago Üniversitesi'nden almıştır. Erken modern Osmanlı coğrafya düşüncesi, kartografya ve imparatorluk siyasetinde coğrafi bilginin rolü üzerine çalışan Emiralioğlu, *Geographical Knowledge and Imperial Culture in the Early Modern Ottoman Empire* (2014) adlı kitabıyla Osmanlı coğrafya literatürünün 16. yüzyıldaki dönüşümünü imparatorluk kültürü bağlamında inceleyerek alana önemli bir katkı sunmuştur. Osmanlı kartografyası, Çin–Osmanlı ilişkileri, haritaların siyasi işlevleri ve imparatorluk mekânının inşası üzerine pek çok makalesi bulunan Emiralioğlu, Osmanlı coğrafya geleneğini erken modern dünyanın küresel entelektüel ağları içinde değerlendiren çalışmalarıyla tanınmaktadır.

Biography

Pınar Emiralioğlu received her B.A. from Boğaziçi University, her M.A. from Bilkent University, and completed a second M.A. and her Ph.D. at the University of Chicago in 2006. Specializing in early modern Ottoman geographical thought, cartography, and the political uses of geographical knowledge, she is the author of *Geographical Knowledge and Imperial Culture in the Early Modern Ottoman Empire* (2014), a major study of the transformation of Ottoman geographical writing in the sixteenth century. Her works on Ottoman cartography, China–Ottoman connections, the political functions of maps, and the construction of imperial space positions Ottoman geographical scholarship within the broader intellectual networks of the early modern world.

Harita Sergisi - I

İslam Atlası

Orta Çağ İslam dünyası, coğrafya ilminin en yaratıcı ve üretken dönemlerinden birine tanıklık etti. Müslüman coğrafyacılar, farklı kültürlerden aktarılan bilgileri matematiksel birikimle birleştirerek dünyayı yeniden yorumladılar; yeryüzünün şekli, iklim bölgeleri, kara ve deniz ilişkileri gibi konularda özgün modeller ürettirler.

“İslam Atlası” sergisi, bu entelektüel mirası görünür kılmayı amaçlamaktadır. Sergide, İslam coğrafya geleneğinin yüzyıllar boyunca geliştirdiği dünya düzeni anlayışı, kozmografik yaklaşımları ve iklim merkezli tasnifleri yansıtan seçilmiş tasvirler bir araya getirilmektedir.

Bu seçki, yalnızca tarihî bir harita geleneğini sunmakla kalmaz; aynı zamanda Müslüman bilginlerin dünyayı kavrama biçimlerinin bilimsel, kültürel ve estetik yönlerini ziyaretçilere aktarmayı hedefler. Farklı dönemlere ait dünya tasvirleri, coğrafi bilginin zaman içindeki dönüşümünü ve İslam coğrafyacılarının küresel düşünceye katkılarını daha yakından görme fırsatı sunmaktadır.

Map Exhibit - I

Atlas of Islam

The medieval Islamic world witnessed one of the most creative and productive periods in the history of geography. Muslim geographers combined knowledge transmitted from various cultures with their own mathematical expertise, offering new interpretations of the world and producing original models on the shape of the earth, climate zones, and the relationship between land and sea.

The exhibition “Atlas of Islam” aims to illuminate this rich intellectual heritage. It brings together selected representations that reflect the world-order concepts, cosmographic approaches, and climate-based classifications developed within the Islamic geographical tradition over many centuries.

This collection not only showcases a historical cartographic legacy but also conveys the scientific, cultural, and aesthetic dimensions through which Muslim scholars understood and depicted the world. Presenting world images from different periods, the exhibition offers visitors the opportunity to observe the evolution of geographical knowledge and the significant contributions of Islamic geographers to global intellectual history.

Hazırlayanlar - Prepared by

Mustafa Kaçar (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

İlhami Daniş (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

Yer: Gülhane Binası 2. Kat / Venue: Gulhane Building 2. Floor

نورجیه شاهان احرار شاهان و وزیران
و وزیران و شاهان و وزیران و وزیران
و وزیران و شاهان و وزیران و وزیران
و وزیران و شاهان و وزیران و وزیران

تبریز
چغ
زاویه

صخره

نوروز و مصر و صحرای

برون

سوبر

بلوسون

ایوانیس

کین

شیراز

بوسه و دیار

عقبه بوشکدر

بلد

شیراز

بوجاس و کیه قیاسه

طوخانی

بوسه

Harita Sergisi - II

Piri Reis'in Akdeniz'i

Osmanlı denizciliğinin en parlak simalarından biri olan Piri Reis, Akdeniz'i yalnızca bir deniz olarak değil, limanları, ticaret ağları, rüzgârları, akıntıları ve de kültürleriyle bir bütün olarak ele aldı. Onun haritaları ve deniz rehberleri, denizcilerin yüzyıllar boyunca yararlandığı eşsiz birer bilgi hazinesidir.

"Piri Reis'in Akdeniz'i" sergisi, ünlü Osmanlı amirali ve kartografinin Akdeniz'i nasıl gördüğünü, nasıl çizdiğini ve nasıl anlattığını ziyaretçilere sunmaktadır. Sergide, *Kitâb-ı Bahriye*'den seçilmiş tasvirler, Akdeniz liman şehirlerinin betimleri yer almaktadır. Bu küçük seçki, Piri Reis'in denizciliğe dair derin bilgisini, gözlem yeteneğini ve kartografik ustalığını görünür kılarken, Akdeniz'in bir denizcinin gözünde nasıl anlam kazandığını da izleyicilere aktarmaktadır.

Map Exhibit – II

Piri Reis's Mediterranean

Piri Reis, Ottoman maritime culture's most distinguished figure, conceived of the Mediterranean not simply as a physical expanse but as an integrated world defined by its ports, commercial networks, prevailing winds, currents, and diverse cultural landscapes. His charts and nautical manuals constitute a corpus of knowledge that informed and guided seafarers for centuries.

The exhibit "Piri Reis's Mediterranean" seeks to present how this eminent Ottoman admiral and cartographer perceived, represented, and articulated the Mediterranean domain. Featuring selected illustrations from the *Kitâb-ı Bahriye* alongside descriptions of key Mediterranean port cities, the exhibit highlights Piri Reis's profound maritime expertise, observational precision, and cartographic sophistication. This concise selection offers visitors an informed perspective on how the Mediterranean was conceptualized through the lens of an accomplished navigator and scholar.

Hazırlayanlar - Prepared by

İlhami Danış (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

M. Sait Türkhan (İstanbul Üniversitesi)

Hakkı Lermioğlu (İstanbul Üniversitesi)

Yer: Gülhane Binası 1. Kat / Venue: Gulhane Building, 1. Floor

Usturlap Sergisi

Gökyüzünü ölçmek, yön bulmak ve zamanı hesaplamak... Yüzyıllar boyunca seyyahların, denizcilerin ve kâşiflerin başvurduğu bu hesapların en güvenilir rehberi usturlap ve benzeri astronomi aletleriydi. Kadim gökbilim araçları yalnızca bir gözlem nesnesi değil; uzun yolculukların, deniz seferlerinin ve coğrafi keşiflerin şekillenmesinde belirleyici araçlardı.

Bu sergi, astronomi, coğrafya ve zaman ölçümü alanlarında tarih boyunca kullanılan bilimsel aletlerin kültürel ve teknik mirasını görünür kılmayı amaçlamaktadır. İslam dünyasında ve Osmanlı coğrafyasında astronomik bilginin nasıl üretildiğini ve uygulandığını gösteren tarihsel örnekler ile modern yeniden tasarımlar bir araya getirilmektedir.

Astrolabe Exhibition

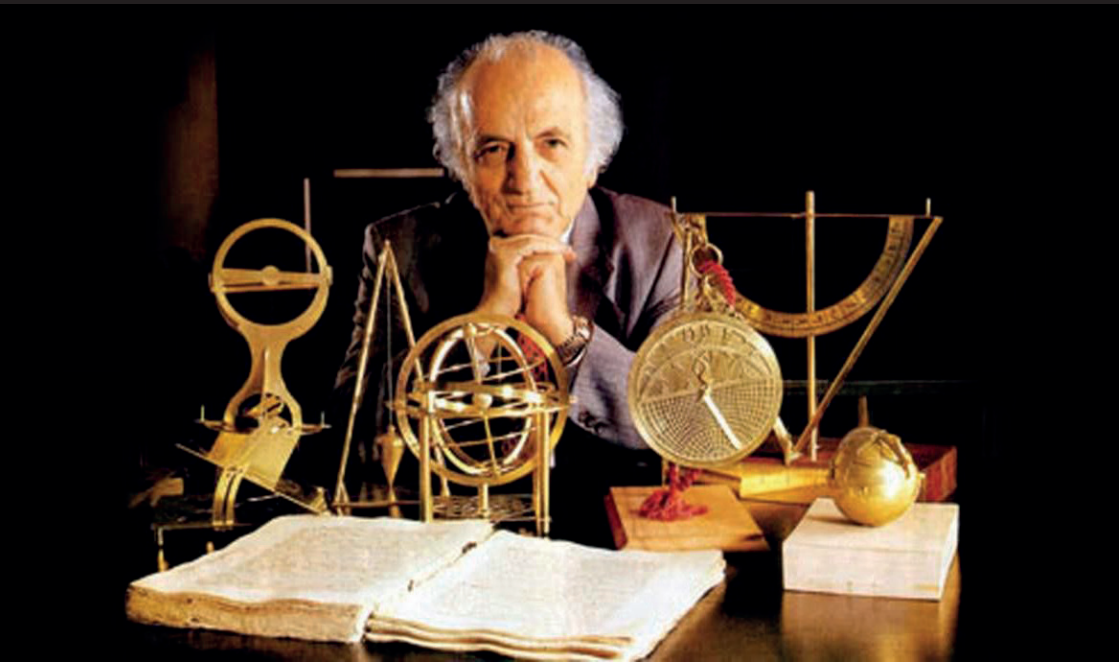
Measuring the sky, finding direction, calculating time... For centuries, travelers, sailors, and explorers relied on these calculations, guided most reliably by the astrolabe and other astronomical instruments. These ancient tools were not merely objects of observation; they were decisive instruments that shaped long journeys, maritime expeditions, and geographical discoveries.

This exhibition aims to highlight the cultural and technical heritage of the scientific instruments used throughout history in the fields of astronomy, geography, and timekeeping. Bringing together historical examples and modern reconstructions, it showcases how astronomical knowledge was produced and applied across the Islamic world and the Ottoman realms.

Hazırlayanlar - Prepared by

Cebrail Çukurkaya - Usturlaphane

Yer: Gülhane Binası 2. Kat / Venue: Gulhane Building 2. Floor

Prof. Dr. Mehmet Fuat Sezgin – Özgeçmiş

Prof. Dr. Mehmet Fuat Sezgin, 24 Ekim 1924'te Bitlis'te doğdu. İlk ve orta öğrenimini Doğubayazıt, Bitlis ve Erzurum'da tamamladı. 1943'te mühendislik tahsili düşüncesiyle geldiği İstanbul'da, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde Alman şarkiyatçı Hellmut Ritter'in seminerine katılması hayatının yönünü değiştirerek onu Arap ve Fars Filolojisi ile İslam bilim tarihi çalışmalarına yöneltti. 1947'de Arap ve Fars Filolojisi'nden mezun oldu; 1950'de Ebû Ubeyde'nin *Mecâzü'l-Kur'ân*'ı üzerine doktora tezini tamamladı. İstanbul Üniversitesi, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi ve Umumi Türk Tarihi Kürsüsü'nde asistan ve öğretim üyesi olarak görev yaptı. 1960 darbesi sonrasında "147'ler" listesine dâhil edilerek üniversiteden uzaklaştırılınca çalışmalarını Almanya'da sürdürdü. 1960'ların başından itibaren Frankfurt'ta, 1965'te Câbir b. Hayyân üzerine habilitasyonunu tamamlayarak Bilimler Tarihi profesörü oldu. 1967'den itibaren 17 ciltlik **Geschichte des Arabischen Schrifttums (Arap-İslam Bilimler Tarihi)** adlı başyapıtını yayımladı ve Arap-İslam bilim mirasının en kapsamlı envanterini ortaya koydu. 1978'de Kral Faysal İslami İlimler Ödülü'nü aldı; 1982'de Frankfurt'ta Arap-İslam Bilimler Tarihi Enstitüsü'nü ve buna bağlı İslam Bilim Tarihi Müzesi'ni kurdu. Bu müzenin bir benzerini 2008'de İstanbul Gülhane Parkı'nda açılan **İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi** ile Türkiye'ye taşıdı ve müzenin 5 ciltlik kataloğu **İslam'da Bilim ve Teknik**'i kaleme aldı. 2010'da Prof. Dr. Fuat Sezgin İslam Bilim Tarihi Araştırmaları Vakfı'nın, 2013'te FSMVÜ Bilim Tarihi Bölümü'nün, 2017'de Gülhane'de Prof. Dr. Fuat ve Ursula Sezgin Bilimler Tarihi Kütüphanesi'nin kuruluşuna öncülük etti. Hayatını İslam bilim ve düşünce tarihinin ortaya çıkarılmasına adanmış Sezgin, 30 Haziran 2018'de İstanbul'da vefat etti.

Prof. Dr. Mehmet Fuat Sezgin – Biography

Prof. Dr. Mehmet Fuat Sezgin (1924–2018) was one of the most distinguished historians of science dedicated to uncovering the rich intellectual heritage of Islamic civilization. Born in Bitlis on 24 October 1924, he completed his primary and secondary education in Doğubayazıt, Bitlis, and Erzurum. In 1943, he moved to Istanbul intending to study engineering, but after attending a seminar by the renowned German Orientalist Hellmut Ritter at Istanbul University, he decisively turned toward Arabic and Persian philology and the history of Islamic science. He graduated in 1947 and completed his PhD in 1950 on Abū ‘Ubayda’s *Majāz al-Qur’ān*.

Sezgin served as a researcher and lecturer at Istanbul University, Ankara University Faculty of Theology, and the Chair of General Turkish History. Following the 1960 military coup, he was dismissed as part of the “147 academics” decree and continued his scholarly career in Germany. He settled in Frankfurt, where he completed his habilitation on Jābir ibn Ḥayyān in 1965 and became Professor of the History of Science. Beginning in 1967, he published his monumental 17-volume series **Geschichte des Arabischen Schrifttums (History of Arabic-Islamic Sciences)**, the most comprehensive reference work ever produced on the scientific literature of the Islamic world.

Awarded the King Faisal Prize in Islamic Studies in 1978, Sezgin founded the **Institute for the History of the Arabic-Islamic Sciences** at Goethe University Frankfurt in 1982 and established an associated museum featuring over 700 reconstructed scientific instruments from the Islamic scientific tradition. His vision later led to the opening of the **Museum of the History of Science and Technology in Islam** in Istanbul’s Gülhane Park in 2008, accompanied by his five-volume catalogue *Science and Technology in Islam*.

Sezgin also spearheaded the creation of the Prof. Dr. Fuat Sezgin Foundation for the History of Islamic Science (2010), the Department of the History of Science at Fatih Sultan Mehmet Vakıf University (2013), and the Prof. Dr. Fuat and Ursula Sezgin Library of the History of Science (2017), housing tens of thousands of volumes.

Throughout his life, he remained devoted to documenting the scientific achievements of Muslim scholars and redefining their place in global history. Prof. Dr. Fuat Sezgin passed away in Istanbul on 30 June 2018, leaving behind an extraordinary scholarly legacy that continues to inspire future generations.

Onur Kurulu – Honorary Board

Ursula Sezgin	
Hilal Sezgin	
Nadir Alpaslan	Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı
Mecit Çetinkaya	Prof. Dr. Fuat Sezgin İslam Bilim Tarihi Araştırmaları Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı
Necmeddin Bilal Erdoğan	Prof. Dr. Fuat Sezgin İslam Bilim Tarihi Araştırmaları Vakfı Mütevelli Heyeti
Ethem Sancak	Prof. Dr. Fuat Sezgin İslam Bilim Tarihi Araştırmaları Vakfı Kurucu Başkanı
Muzaffer Şeker	Türkiye Bilimler Akademisi Başkanı
Mahmut Erol Kılıç	İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi Başkanı
Nevzat Şimşek	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Rektörü
Osman Bülent Zülfiyar	İstanbul Üniversitesi Rektörü
Ersan Aslan	Kırıkkale Üniversitesi Rektörü
Nafiz Arıca	Piri Reis Üniversitesi Rektörü

Bilim Kurulu – Scientific Committee

İdris Bostan	Piri Reis Üniversitesi (Chair – Başkan)
Mahmut Ak	Yükseköğretim Kurulu Üyesi (Chair – Başkan)
Dionisius Agius	University of Exeter
Ahmet Uysal	İstanbul Üniversitesi
Cengiz Tomar	İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi
Chakib Benafri	University of Algiers
Mikail Acıpinar	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Mustafa Daş	İzmir Bakırçay Üniversitesi
Mustafa Kaçar	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Orlin Sabev	Bulgarian Academy of Sciences
Pınar Emiralioğlu	Sam Houston State University
Pınar Ülgen	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Sevtap Kadioğlu	İstanbul Üniversitesi
Tuncay Zorlu	İstanbul Teknik Üniversitesi

Turan Gökçe	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Ahmet Üstüner	İstanbul Üniversitesi
Cumhur Ersin Adıgüzel	İstanbul Üniversitesi
İlhami Danış	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Karen C. Pinto	Boise State University
Tarek Kahlaoui	South Mediterranean University
Mehmet Korkmaz	Milli Savunma Üniversitesi
M. Sait Türkhan	İstanbul Üniversitesi
Metin Ünver	İstanbul Üniversitesi
Özgür Oral	İstanbul Üniversitesi
Vera Costantini	Ca' Foscari University of Venice
Emine Canlı	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Gaye Danışan	İstanbul Üniversitesi
Nihal Özdemir	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Hüseyin Şen	Qatar National Library
Rhoads Murphey	University of Birmingham

Düzenleme Kurulu - Organising Committee

Turan Gökçe	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi (Başkan - Chair)
İlhami Danış	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi (Koordinatör - Coordinator)
Sevtap Kadioğlu	İstanbul Üniversitesi
Mustafa Kaçar	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Mehmet Sait Türkhan	İstanbul Üniversitesi
Nihal Özdemir	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Emine Canlı	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Feray Coşkun	Özyeğin Üniversitesi
Ahmet Üstüner	İstanbul Üniversitesi
Kaan Üçsu	İstanbul Üniversitesi
Alidost Ertuğrul	İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi
Hüseyin Şen	Katar Milli Kütüphanesi
Emine Esranur Koç	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Cansu Demirbağ	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Fatma Esmanur Koç	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Arzu Ulaş	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Sefa Nur Kuruçay	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Gürsel Aksoy	Prof. Dr. Fuat Sezgin İslam Bilim Tarihi Araştırmaları Vakfı
Mihriban Ataş	Prof. Dr. Fuat Sezgin İslam Bilim Tarihi Araştırmaları Vakfı
Sümeyye Baybara	Prof. Dr. Fuat Sezgin İslam Bilim Tarihi Araştırmaları Vakfı
Ayşegül Kutluca	Prof. Dr. Fuat Sezgin İslam Bilim Tarihi Araştırmaları Vakfı

Katılımcılar - Contributors

Dionisius Agius	University of Exeter
Dominique Valérian	Université Paris
George N. Vlahakis	Hellenic Open University
Ghodratollah Ghorbani	Kharazmi University
İdris Bostan	Piri Reis Üniversitesi
Jorge Lirola Delgado	Universidad de Almería y Fundación
Kadircan H. Keskinbora	Bahçeşehir University
Leif Isaksen	University of Exeter
Linda Belabdelouahab-Fernini	University Mohamed Boudiaf of M'Sila
Mahmut Ak	Yükseköğretim Kurumu
María Dolores López Pérez	Universidad de Barcelona
Metin Ataç	Piri Reis Üniversitesi
Metin Ziya Köse	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Mikail Acıpınar	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Mohamed Ahmed Abdelrahman Ibrahim Enab	Fayoum University
Mükerrem Bedizel Aydın	Sakarya Üniversitesi
Mustafa Daş	İzmir Bakırçay Üniversitesi
Mustafa Erdem Kabadayı	Koç Üniversitesi
Mustafa Kaçar	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Orlin Sabev	Bulgarian Academy of Sciences

Osman Gümüşçü	Çankırı Karatekin Üniversitesi
Pınar Emiralioğlu	Sam Houston State University
Samuel Nyanchoga	The Catholic University of eastern Africa
Şenay Özdemir Gümüş	Mersin Üniversitesi
Sevtap Kadioğlu	İstanbul Üniversitesi
Slobodan Ilić	Near East University
Tuncay Zorlu	İstanbul Teknik Üniversitesi
Turan Gökçe	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Chakib Benafri	University of Algiers
Vladimir Rozov	Saint Petersburg State University
Ahmet Üstüner	İstanbul Üniversitesi
Burak Gani Erol	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Elif Gültekin	İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Fatemeh Hajyakbari	Kosar University of Bojnord
İlhami Danış	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Mehmet Korkmaz	Milli Savunma Üniversitesi
Mehmet Sait Türkhan	İstanbul Üniversitesi
Mesut Karakulak	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Mustafa Yavuz	İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Nazan Karakaş Özü	Çankırı Karatekin Üniversitesi
Nihal Şahin Utku	Marmara Üniversitesi
Yunus Uğur	Marmara Üniversitesi
Mehmet Fatih Çalışır	İstanbul Üniversitesi
Hafis Chalthodi	University of Hyderabad
Mehtap Kocatürk	Sakarya Üniversitesi
Mete Çınar	Hacettepe Üniversitesi
Sari Yehuda Nassar	University of Barcelona
Serkan Demir	İstanbul Üniversitesi
Sinan Tekin	İstanbul Teknik Üniversitesi
Usman Shafeek Chamaka Parambil	University of Hyderabad
Theodora Zampaki	Hellenic Open University
Ali Biglarifadafan	Golestan University

Bogusław Zagórski	Ibn Khaldun Institute
Didem Sevtap Kaya	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Efthymios Nicolaidis	National Hellenic Research Foundation
Enes Şanal	İzmir Katip Çelebi
Evangeline McGlynn	Harvard Üniversitesi
Fakhriddin Ibragimov	Özbekistan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi
Fateme Savadi	McGill Üniversitesi
Fathi Jarray	University of Tunis
Gaye Danışan	İstanbul Üniversitesi
Imants Lavins	The EKA University of Applied Sciences
İnci Pamuk	İstanbul Teknik Üniversitesi
Kaan Üçsu	İstanbul Üniversitesi
Karen C. Pinto	Colorado Boulder University
Lutfallah GARI	
Mahmoud Mekky	Ministry of Higher Education Scientific Research
Marzieh Asaadi	Golestan University
Mehmet Sadık Gür	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Musa Şahin	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Neslihan Alan	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Nihal Fırat Özdemir	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Osman Özkan	Piri Reis Üniversitesi
Rhoads Murphey	University of Birmingham
Said Sabbagh	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Sajjad Nikfahm Khubravan	McGill University
Samie Kayani	Qatar Foundation
Sergei Maslikov	The Central Astronomical Observatory at Pulkovo
Tarek Kahlaoui	South Mediterranean University
Theodora Zampaki	Hellenic Open University
Henk Hietbrink	
Willem Frederik de Graaf	Utrecht University
Cebrail Çukurkaya	Usturlaphane

SEMPOZYUM MEKÂNI – SYMPOSIUM VENUE

Fuat Sezgin İslam Bilim Tarihi Enstitüsü
Prof. Dr. Fuat Sezgin Institute for the History of Islamic Science

Ayasofya Yerleşkesi Gülhane Binası
Hagia Sophia Campus Gulhane Building
Alemdar Mah. Alemdar Cad. No:13 Fatih / İstanbul

FATİH
SULTAN
MEHMET
VAKIF ÜNİVERSİTESİ

